

(263. 4.)

VOORLOOPIG VERSLAG.

Naar aanleiding van dit wetsontwerp werden door verscheidene leden beschouwingen gewijd aan de algemeene financieele politiek der Regeering. Sommige leden verklaarden het te betreuren, dat de Regeering tot aanzienlijke verhooging van de directe belastingen wenschte over te gaan. Zij waren van oordeel, dat dit niet gewenscht noch gerechtvaardigd is zoolang door een herziening van het tarief van invoerrechten zonder bezwaar nog zoo belangrijke bedragen voor de schatkist zijn te verkrijgen. De toekomst zal, naar eenige dezer leden opmerkten, leeren, dat zonder een tariefsherziening de benodigde gelden op den duur niet te vinden zijn; het zal ten aanzien van dit punt moeten komen tot een compromis tusschen rechter- en linkerzijde.

Voorts werd met betrekking tot de verhooging van den bieraccijns, in de Memorie van Toelichting aangekondigd, en de tabaksbelasting, vroeger reeds door den Minister in uitzicht gesteld, de opmerking gemaakt, dat de invoering van die belastingen kwalijk zou zijn overeen te brengen met de verklaringen, door de linkerzijde afgelegd tijdens de verkiezingscampagne. Toen is immers steeds beweerd, dat de versterking der inkomsten uit directe belastingen zou moeten worden gevonden.

Wat betreft het aanzienlijk tekort voor 1914, merkten de hier aan het woord zijnde leden op, dat, indien het vorig Kabinet aan het bewind was gebleven, zulk een tekort er hoogstwaarschijnlijk niet zou zijn geweest. Dan zou, naar zij meenden, het wetsontwerp, betreffende een nieuw tarief van invoerrechten, thans reeds wet zijn geworden. Door de intrekking van dat wetsontwerp heeft het huidig Kabinet de bron, waaruit de noodige miljoenen moesten vloeien, afgesloten en een zeer bedenkelijken financieelen toestand in het leven geroepen. Sommige leden verklaarden zich niet bereid thans, door het bewilligen in hooge opcentenheffingen, de middelen te verschaffen om in den door het Kabinet zelf geschapen noodtoestand te voorzien.

Van andere zijde verklaarde men weinig neiging te gevoelen bij deze gelegenheid de algemeene financieele politiek der Regeering tot een onderwerp van bespreking te maken, te minder, wijl bij de aanstaande behandeling van het ontwerp-Inkomstenbelasting er ongetwijfeld gelegenheid zal bestaan hierover van gedachten te wisselen. Men wenschte er echter op te wijzen, dat voor zoover de klacht over verhooging van de directe belastingen de inkomstenbelasting betreft, zij een vreemden indruk maakt, aangezien het ontwerp tot heffing dier belasting door het vorige Kabinet is ingediend. Een betoog, dat en waarom het moet worden toegejuicht, dat het huidig Kabinet voor versterking der middelen niet het oog heeft gericht op verhooging van het tarief van invoerrechten, achtte men na al hetgeen daarover in de afgelopen jaren in woord en in geschrift is opgemerkt, volkomen overbodig. Niemand heeft wel anders van de Regeering verwacht. Over de verdiensten en gebreken van een verhooging van den bieraccijns en van een tabaksbelasting schijnt het voorts weinig doelmattig thans een debat aan te vangen, nu zelfs de hoofd-

ijnen van s Ministers denkbeelden nog niet bekend zijn. Alleen wenschte men op te komen tegen de voorstelling, dat de linkerzijde in den verkiezingsstrijd elke verhooging van indirecte belastingen voor uitgesloten heeft verklaard. Niets is minder waar; men heeft van dien kant steeds een meer juiste verhouding tusschen directe en indirecte belastingen voorgestaan en geweigerd de noodige gelden zoo goed als uitsluitend uit indirecte belastingen te verkrijgen, maar nimmer is ontkend, dat ook de indirecte belastingen haar deel zouden moeten leveren. Wat de verhooging van den bieraccijns betreft, wilden voorts enkele leden reeds nu niet onopgemerkt laten, dat zij zulk een verhooging vooral hierom zouden betreuren, wijl daardoor de vervanging van jenever- door biergebruik zou worden tegengegaan, hetgeen zij niet wenschelijk oordeelden. Andere leden verklaarden intusschen deze opvatting niet te deelen. Overigens wenschten verscheidene leden, naar aanleiding van het hierboven opgemerkte, er den nadruk op te leggen, dat de ongunstige toestand van de schatkist, welke het Ministerie noopt tot de onderhavige voorstellen zijn toevlucht te nemen, ten volle op rekening moet worden gesteld van het afgetreden Kabinet. Dat heeft verzuimd er voor te zorgen, dat, toen zijne verzekeringontwerpen wet waren geworden, tevens de wetten waren tot stand gekomen, welke de voor de uitvoering noodige middelen moesten verschaffen. Het vorige Kabinet heeft het ontwerp-Tariefwet zeer laat ingediend en de Kamermeerderheid heeft, toen het voor openbare behandeling gereed was, nagelaten dat ontwerp, waarop de rechterzijde zoo zeer heette gesteld te zijn, tijdig af te doen. Aan den anderen kant heeft dat Kabinet niet gearzeld het amendement-Duys op art. 411 van het ontwerp-Invaliditeitswet over te nemen, ofschoon het wist, althans moest weten, dat die overneming de schatkist op zeer aanzienlijke bedragen zou komen te staan, bedragen, voor welker aanwezigheid zij eenvoudig niet had gezorgd. Het afgetreden Kabinet is aan het bewind geweest gedurende een tijdvak, dat zich heeft onderscheiden door een in menig opzicht stijgende welvaart. Alleen daaraan is het te danken, dat de toestand van 's Lands financiën op het oogenblik niet nog slechter is dan inderdaad het geval is; de middelen hebben een natuurlijk accres te zien gegeven, zóo aanzienlijk, dat het uitblijven van nieuwe middelen om aan de stijgende uitgaven het hoofd te bieden, langen tijd niet heeft gehinderd. Maar ten slotte heeft het stelsel van voortdurend nieuwe uitgaven te voteeren, die in de miljoenen liepen, zonder daartegenover nieuwe middelen in het leven te roepen, moeten leiden tot den bedenkelijken toestand, waarin wij ons thans bevinden en dien het nieuwe Kabinet geroepen is in een meer normalen te veranderen. Het spreekt vanzelf, dat in het halve jaar, sinds het optreden van het Kabinet verlopen, een halfjaar, goeddeels aan de behandeling der Staatsbegrooting besteed, definitieve voorzieningen nog niet konden worden tot stand gebracht en ingevoerd; dus is de Regeering wel gedwongen krasse maatregelen van tijdelijken aard voor te stellen.

De hier boven voorkomende bewering, dat, indien de uitslag der verkiezingen een andere was geweest en het vorige Kabinet aan het bewind was gebleven, de voorgestelde opcentenheffing waarschijnlijk niet noodig zoude zijn, achten de hier aan het woord zijnde leden allermint gerechtvaardigd. Ook dan zou de nieuwe Tariefwet niet zóó tijdig tot stand zijn gekomen, dat zij reeds op 1 Mei 1914 in werking zou kunnen treden, terwijl bovendien, ware dat wel het geval geweest, de hoogere opbrengst van het tarief, naar de eigen plannen van het afgetreden Kabinet, niet zou mogen worden besteed tot dekking van het thans bestaande tekort.

De leden, het eerst aan het woord, merkten naar aanleiding van deze beschouwingen weer op, dat het in den aard der zaak lag, dat het vorig Kabinet zijn verzekeringontwerpen aan de behandeling van het ontwerp-Tariefwet wenschte te doen vorafgaan. De linkerzijde heeft echter door een politiek van obstructie de afdoening van eerstgenoemde ontwerpen zoo belangrijk weten te vertragen, dat de tijd voor de behandeling van het ontwerp-Tariefwet is komen te ontbreken. Voorts werd van

Heffing van opcenten op de vermogensbelasting en op de belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten.

deze zijde aangevoerd, dat het huidige Kabinet, blijkens het ingediende ontwerp-Ouderdomswet, er ook niet tegen opziet kostbare maatregelen tot stand te brengen zonder dat voor dekking is gezorgd, een opmerking, die het wederwoord uitlokte, dat de uitbreiding van de bepaling van art. 369 der Invaliditeitswet onvermijdelijk is, maar dat vertrouwd mag worden, dat met de uitvoering van verdere plannen zal worden gewacht totdat de middelen daarvoor zullen zijn gevonden. Overigens werd door de hier aan het woord zijnde leden met nadruk betwist, dat van obstructie sprake is geweest.

Het tekort op den gewonen dienst van 1914 wordt door den Minister geraamd op f 10 644 000. Daarin moet de voorgestelde opcentenheffing voorzien voor f 4 170 000, terwijl, naar de Minister zich vleit, uit een verhooging van den accijns op het bier, waaruit per jaar een hogere opbrengst wordt verwacht van f 1 200 000, aan de middelen voor 1914 nog eene som van 5 à 6 honderd duizend gulden zal ten goede komen.

Wat dit laatste punt betreft, merkte men op, dat de Minister zich hier wel zeer optimistisch toont. Dat het wetsontwerp, waarbij die verhooging zal worden voorgesteld, vóór het zomer reces der Kamer wet zal zijn geworden, kan, wie met de werkwijze der Kamer eenigermate vertrouwd is, moeilijk verwachten. Maar zelfs al ware dat zoo, dan zou aan de middelen voor 1914 toch zeker niet een verhoogde opbrengst over 5 of 6 maanden toevallen. Immers de bieraccijns is, volgens art. 48 der wet van 25 Juli 1871 (*Stbl.* n°. 92), eerst betaalbaar den 20sten dag van de derde maand, volgende op die van den aanslag. In het allergunstigste geval zou slechts in de maanden October, November en December de bieraccijns naar het verhoogde tarief worden geïnd.

Het ongedekte tekort over 1914 zal dus waarschijnlijk nog grooter zijn dan de Minister zich blijkens de Memorie van Toelichting — die trouwens ook in andere opzichten een al te optimistischen geest ademt — voorstelt. Op welke wijze, zoo vroeg men, stelt de Minister zich voor hierin te voorzien? Eenige leden spraken het vermoeden uit, dat daartoe de zogenoemde suikerpot zal moeten dienen, zij het dan ook in strijd met de verwachting, die de Minister in zijn rede bij de algemeene beschouwingen over de Staatsbegroting heeft gewekt, dat hij dien suikerpot onaangetaast zoude laten. Op merkende, dat men deze besteding van de voor een ander doel bestemde gelden zeer zoude afkeuren, vroeg men aangaande dit punt inlichtingen. (1)

Eenige leden stonden het denkbeeld voor, dat liever dan door opteren van den suikerpot, door het heffen van opcenten op de successiebelasting in het tekort voor 1914 zou worden voorzien. Daartoe zou wijziging der successiewet noodig zijn, maar dit achtte men geen overwegend bezwaar. Hiertegen werd echter opgemerkt, dat de successiebelasting zich wegens haar aard kwalijk leent voor het tijdelijk heffen van opcenten. Voor tijdelijke verhooging komen slechts in aanmerking die belastingen, welke elk jaar door ongeveer dezelfde categorie van personen worden betaald. Wel is waar staat op dit oogenblik de zaak eenigszins anders, wijl eene definitieve verhooging van de successiebelasting aanstaande schijnt, maar men moet aannemen, dat velen bezwaar zullen hebben daarop vooruit te loopen. Bovendien zal dat waarschijnlijk geen algemeene verhooging zijn, terwijl een opcentenheffing wel een algemeen karakter moet dragen, zich althans niet in tal van specificaties kan begeven.

Enkele leden pleitten voor opcenten op het tarief van invoerrechten. Door vele anderen werd echter dit denkbeeld met nadruk afgewezen. Voor een Kabinet, dat aan blijvende verhooging

(1) De Commissie van Rapporteurs merkt op, dat blijkens de Memorie van Antwoord naar aanleiding van het Voorloopig Verslag over de Nota's van Wijzigingen Inkomstenbelasting (Gedrukte Stukken 1913—1914 18, n°. 10), voor het jaar 1914 niet op de meerdere opbrengst van den accijns op het gedistilleerd boven f 25 200 000 wordt gerekend. Voor het jaar 1915 daarentegen wel en zulks „ter gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven voor ouderdoms- en invaliditeitsrenten”.

van het tarief van invoerrechten niet denkt, kan een tijdelijke verhooging van dat tarief in het geheel niet in aanmerking komen.

Tegen de voorgestelde opcenten op de vermogens- en bedrijfsbelastingen werd het bekende algemeene bezwaar aangevoerd, dat in een opcentenheffing op een belasting de gebreken dier belasting zich in verscherpten vorm doen gevoelen. En aangezien de gebreken der vermogens- en bedrijfsbelasting door de Regeering zelve zoo groot worden geacht, dat een grondige herziening daarvan is voorgesteld, schijnt het tijdstip voor zulk een opcentenheffing weinig geschikt. Bovendien wint het evenvermelde bezwaar in kracht, naarmate het getal opcenten, dat geheven wordt, grooter is: de 10 opcenten, die 's Ministers voorganger heeft geheven, staan in dit opzicht geenszins gelijk met de 20 en 60 opcenten, thans voorgesteld.

Enkele leden meenden dat het voorstel om een zoo aanzienlijk getal opcenten te heffen van belastingen, die zelve groote gebreken vertoonen, herinnert aan dat van den Minister KOLKMAN om 80 opcenten te heffen van het tarief van invoerrechten en even als dat moet worden afgekeurd.

Sommige leden waren van meening, dat een opcentenheffing redelijkerwijs het getal 10 niet mag overschrijden. Kan men op die wijze het tekort niet voldoende dekken, dan zoeken men naar andere voorzieningen, die een zelfstandig karakter hebben.

Tegenover een en ander verklaarden vele andere leden van oordeel te zijn, dat de heffing van twintig opcenten onvermijdelijk is en dat het daarom weinig nut heeft de theoretische bezwaren tegen opcenten thans breed uit te meten. Een andere weg is er niet. De vergelijking van deze opcenten met die op het tarief van invoerrechten, voor eenige jaren voorgesteld, kwam overigens aan vele leden kwalijk gemotiveerd voor. De technische gebreken van het tarief zijn naar de algemeene meening heel wat talrijker en gewichtiger dan die van de vermogens- en bedrijfsbelastingen. Bovendien kon, afgezien nog van andere bedenkingen, tegen bedoelde opcenten worden aangevoerd, dat zij voornamelijk den kleinen man zouden treffen en dit kan van opcenten op vermogens- en bedrijfsbelasting niet worden beweerd, daar personen met een inkomen uit bedrijf van minder dan f 650 en een vermogen van minder dan f 13000 in die belastingen niet bijdragen.

Eenige leden zouden wenschen, dat in de voorgestelde opcentenheffing progressie werd ingevoerd. Zonder progressie komt deze heffing huns inziens neer op het onrechtvaardig belasten van de kleine beurzen en verschilt zij dus in dit opzicht niet van de indirecte belastingen — speciaal het verhoogde tarief — die de vorige Regeering wenschte in te voeren.

Hiertegen werd opgemerkt, dat in een opcentenheffing, die noodzakelijk een eenvoudig karakter moet dragen, voor een progressief tarief bezwaarlijk plaats is. Ook zie men niet voorbij, dat het tarief der vermogens- en bedrijfsbelastingen op zich zelf progressief is, zoodat de opcenten dat karakter vanzelf ook zullen hebben. Let men op deze omstandigheid, dan is het wel duidelijk, dat de vergelijking met een verhoogd tarief van invoerrechten mank gaat.

De voorgestelde heffing van 60 opcenten op de belasting wegens de uitdeelingen der naamlooze vennootschappen, vereenigingen enz., oordeelden sommige leden al te zwaar, vooral met het oog op de coöperatieve vereenigingen, die hierdoor ook zullen worden getroffen en die voor het meerendeel ondernemingen zijn van weinig draagkrachtige personen, te zamen vereenigd. Bovendien werkt, gelijk bekend is, deze belasting zeer ongelijk ten aanzien van de verschillende coöperatieve vereenigingen. Een en ander maakt het wenschelijk op deze belasting, zoolang zij niet van hare gebreken is gezuiverd, geen sterke opcentenheffing toe te passen.

Van andere zijde werd hiertegen aangevoerd, dat, bij andere landen vergeleken, de belasting, die, na invoering der voorgestelde opcenten, van naamlooze vennootschappen enz. zal worden geheven, geenszins overmatig zwaar is te noemen.

Heffing van opcenten op de vermogensbelasting en op de belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten.

In de Memorie van Toelichting wordt hierop trouwens ook reeds gewezen. Een belasting als deze wordt voorts gemakkelijk gedragen. Bij een dividenduitkeering van 5 pct., komt de voorgestelde tijdelijke verhooging neer op een belasting van niet meer dan $\frac{3}{4} \text{‰}$ van het maatschappelijk kapitaal. Bovendien kan niet in het algemeen worden beweerd, dat een belasting op de uitkeeringen van naamloze vennootschappen een belasting is, die eenvoudig door de aandeelhouders wordt opgebracht. De meening, dat speciaal vele coöperatieve vereenigingen deze verhooging moeilijk zouden kunnen dragen, berust op een onjuiste voorstelling van de kracht dier vereenigingen. Mogen zij al door eenvoudige lieden zijn opgericht, die zelf niet beschikken over groote kapitalen, het zijn voor het meerendeel lichamen die op welvaart kunnen bogen en er zijn er ook verscheidene onder (suikerfabrieken, stroocartonfabrieken, enz.) welke leden tot de zeer welgestelden behooren. En aangezien de leden grootendeels tot den landbouwenden stand behooren, wordt door de belasting dezer lichamen ook eenigermate de onbillijkheid weggenomen, dat landbouwers thans niet mede betalen in de bedrijfsbelasting.

Ten aanzien van dit punt werd eindelijk nog de opmerking gemaakt, dat in de Memorie van Toelichting ten onrechte als argument voor deze opcentenheffing wordt aangevoerd, dat het tarief, hetwelk ten gevolge van die opcenten van de uitkeeringen zal worden geheven, altijd nog zal blijven beneden het percentage, in het ontwerp-Inkomstenbelasting voorgesteld. Het enkele feit, dat zekere bepaling voorkomt in een ter tafel liggend wetsontwerp, kan nimmer een reden zijn om een daarmee verband houdende bepaling in een ander ontwerp goed te keuren. Bovendien zijn, in verband met het aanhangig wetsontwerp (n°. 85 der Zitting 1913—1914) waarbij wordt voorgesteld aan de gemeenten het recht toe te kennen opcenten

te heffen op de aanslagen der naamloze vennootschappen in de bedrijfsbelasting, in het Voorloopig Verslag over de Nota's van Wijzigingen betreffende het ontwerp-Inkomstenbelasting juist tegen dit onderdeel van dat wetsontwerp gewichtige bedenkingen geopperd. Een beroep op de voorgestelde bepaling wordt daardoor te bedenkelijker. Intusschen hadden de leden, die deze opmerking maakten, tegen bedoelde 60 opcenten — los van de 5 pct. in het ontwerp-Inkomstenbelasting — geen bedenking. Het bezwaar, aangevoerd tegen de in het ontwerp-Inkomstenbelasting voorgestelde heffing van 5 pct., geldt toch niet tegen deze opcenten, wijl die slechts tijdelijk worden geheven en in het dienstjaar 1914—1915 de regeling, voorgesteld in genoemd wetsontwerp n°. 85, toch niet tot stand zal zijn gekomen, laat staan in werking zijn getreden. Echter wenschten deze leden zich met betrekking tot genoemd wetsontwerp geheel vrij te houden en uitdrukkelijk te constateeren, dat door het goedkeuren van deze opcentenheffing in geen enkel opzicht iets wordt gepraejudicieerd.

Eenige leden wenschten ten slotte de heffing van 60 opcenten alleen toe te passen op die naamloze vennootschappen, die een dividend uitkeeren van minstens 10 procent.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 3den April 1914.

FOCK.
DRION.
MARCHANT.
ARTS.
JANSSEN.

